

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. 353. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr03val-shoot-idm140679261983248/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

BEMÆRKNINGER.

Tekstgrundlaget for nærværende Bind er *Førsteudgaverne*, som angivet i Indholdsfortegnelsen.

Hvor Digtenes Tilblivelsestid kendes, er denne i en Parentes angivet ved de enkelte Digte.

Liste over Tekstrettelser findes paa Bogens sidste Side.

FORTÆLLINGER PAA VERS.

3 *Sauvegarden* (1829).

Sauvegarde Sikkerhedsvagt. *Kartove* Kanon. Se nærmere *Andet Bind*, Side 26 (345).

6 *Kongens Skygge* (1829).

7 *Han stod paa Klinten*, fra Fængslet paa Sønderborg Slot var Christian II i 1549 blevet flyttet til Kallundborg Slot, hvor han nød fyrstelig Opvartning og havde Lov til, under Ledsagelse, at færdes ude omkring. I den første Tid gik han en Del paa Jagt.

tre Kroners Smykke Danmarks, Norges og Sveriges.

8 *en Due* Dyveke. Allerede i den ældste Fremstilling af Christian II's Historie, Svanings »Christiernus II, Daniæ rex« (1658), er Dyvekes Navn blevet sat i Forbindelse med *Due*. Han gengiver det paa Latin med *Columbula* (Latinsk *Columba*, *Due*).

9 *Et Fængsel blev hans Huus*, i sytten Aar, fra 1532 til 1549, sad Chr. II som Fange paa Sønderborg Slot. Igeniennem Carl Blochs Maleri »Christian II i Sønderborg Slot« (1871), der er spredt i utallige Gengivelser Landet over, er Chr. II's Fængselsaar paa Sønderborg velkendt for enhver Dansk. I Historieskrivningen er det Svanings og Huitfeldts Skildringer, der har dan-

net Grundlaget for Opfattelsen af Fængslet, indtil Historieforskningen i det 19. Aarh. begyndte at fremdrage nye Kilder og derved supplerede og rettede den ældre Fremstilling. [Se nu A. D. Jørgensen: »Kong Christian II paa Sønderborg Slot« i »Danske Magazin«, 5. R. I B.]. Winthers Digt synes at have som historisk Kilde H. Behrmanns »Christian den Andens Fængsels- og Befrielses-Historie« (1812). Her meddeles for første Gang den lokale Sagnetradition om Kongens Vandring omkring Marmorbordet. Men ogsaa Billedet af Chr. II som en »Skygge« af sig selv gaar tilbage til Behrmann, der allerede i Indledningen (Side XII) skriver: »I Christusjærn kan man naturligviis ikke vente den Mand, han var som Konge. Fra sin spædeste Alder forfulgt af en haard Skjebne, 11 Aar indmuret i et snævert Taarn, henimod 70 Aar gammel, havde han naturligviis tabt sine Manddoms Kræfter. Vi see her i ham den nedtrykte, svage Olding.« Kongens stærke Personlighed fremhæves, hvor Behrmann taler om hans »ved 40 Aars Lidelser og Alderdommens Skrøbeligheder nedtrykte og hærdede Aand«. Hele Opfattelsen af Chr. II som en tragisk Skikkelse, en ny Tids Mand — Borgerens og Bondens Forsvarer imod Adel og Præsteskab — er Winthers Samtids Opfattelse og kommer ogsaa frem hos Behrmann: »hans Aand var langt forud for hans Tidsalder; de fleste vilde eller kunde ei fatte hans store Planer. Hans heftige Anstrengelser fandt endnu heftigere Modstand, han faldt (Side X)«.

med Rænker under frit Lejde var Chr. II kommet til Forhandlingerne i København, hvorfra han som Fange førtes til Sønderborg.

en Frændes Haand Kong Frederik I, der var Chr. II's Farbroder.

Ei saae han Nattens Øie skinne, Behrmann skriver: »Fra et eneste Vindue til Slotsgaarden, forvaret med stærke Jernstænger, blev Kammeret, ikke oplyst, men dets fæle Mørke kun lidt formindsket.«

hans Fængselsbord, Behrmann skriver: »Bevægelse gjorde han sig ved at gaae omkring et Marmorbord,